

Helena Telkänranta

Moninkertaisesti palkittu tieteen yleistajuistamisen ammattilainen ja tutkija

Tunnetaan mukaansatempaavasta kerronnasta, laajojen kokonaisuuksien hallinnasta ja huolella tarkistetuista tiedoista. Erikoisalana eläinten käyttäytymiseen, kokemusmaailmaan ja hyvinvointiin liittyvä tutkimustieto.

Henkilötiedot

Anna Helena Telkänranta (ent. Tengvall)
synt. 20.2.1965 Espoossa
helena.telkanranta@gmail.com
Kaivokuja 5 H 16, 02430 Masala
050 5445840
www.telkanranta.com

Tutkinnot ja oppiarvot

FT, eläinten käyttäytymistiede, Helsingin yliopisto, 2020
FM, ekologia ja evoluutiobiologia, Helsingin yliopisto, 2013
LuK, ekologia ja evoluutiobiologia, Helsingin yliopisto, 2011
Yo, Tapiolan lukio, Espoo, 1984

Nykyinen ammatti

Tiedeviestintä- ja tutkimusyrittäjä Arador Innovations Oy:n perustaja, pääomistaja ja toimitusjohtaja. Yritys mm. kustantaa tietokirjallisuutta, kehittää uusia visuaalisia ja interaktiivisia keinoja tieteen yleistajuistamiseen sekä kehittää uusia keinoja eläinten terveyden ja hyvinvoinnin mittaamiseen.

Merkittävimmät palkinnot ja finalistiasemat

- Animal Book of the Year -palkinto vuonna 2025 kirjasta *The Mind of a Horse. Science Meets Comics*. Palkinnon myöntäjä oli australialainen BREW Nonfiction Book Excellence: <https://thechrysalisbrewproject.com/2025/05/03/honouring-powerful-true-stories-winners-of-the-brew-nonfiction-book-excellence-award-2025/>
- "Young Adult: Nonfiction" -kategorian voittaja vuonna 2025: Telkänrannan englanniksi kirjoittama *The Mind of a Horse. Science Meets Comics*. Palkinnon myöntäjä oli amerikkalainen International Book Awards: <https://www.internationalbookawards.com/2025pressrelease.html>
- "Animals/Pets" -kategorian voittaja vuonna 2025: *The Mind of a Horse. Science Meets Comics*. Palkinnon myöntäjä oli amerikkalainen Next Generation Indie Book Awards: <https://indiebookawards.com/winners.php?year=2025>
- Tiedonjulkistamisen valtionpalkinto (myöntäjänä Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta) kirjasta *Millaista on olla eläin?* 2016.
- Lauri Jäntin palkinto (Lauri Jäntin säätiö) kirjasta *Millaista on olla eläin?* 2016.
- Tietokirjailijapalkinto (Suomen tietokirjailijat ry) koko siihenastisesta tietokirjallisesta tuotannosta. 2016.
- Tieto-Finlandia -finalisti (Kirjasäätiö) kirjasta *Millaista on olla eläin?* 2015.
- Tiedetoimittajapalkinto (Suomen tietokirjailijat ry) ympäristön- ja eläinsuojelun edistämisestä asiasisällöltään luotettavilla lehtikirjoituksilla. 2008.
- Tieto-Finlandia -finalisti (Kirjasäätiö) kirjasta *Laulujoutsenen perintö. Suomalaisen ympäristöliikkeen taival*. 2008.

Aiempi työura

2019–2021	Toimitusjohtaja ja omistaja, Animal Mind Productions Ltd Oy. Tiedeviestintäyritys, joka fuusioitui vuonna 2021 Arador Innovations Oy:hyn.
2017–2018	Research Associate, University of Bristol, School of Veterinary Sciences, Iso-Britannia. Tutkimustyötä uusien lämpökuvantamiseen perustuvien menetelmien kehittämiseksi eläinten hyvinvoinnin tarkkailuun.
2015	Tutkija, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta. Tutkimustyötä uusien lämpökuvantamismenetelmien kehittämiseksi eläinten hyvinvoinnin tarkkailuun.
2012–2013	Projektisuunnittelija, Helsingin yliopisto, eläinlääketieteellinen tiedekunta. Tutkimustyötä uusien menetelmien kehittämiseksi eläinten olojen parantamiseen sianlihantuotannossa.
2006–2011	Suunnittelija ja projektikoordinaattori, Maailman luonnonsäätiö WWF. Uudenlaisen kehitysyhteistyö- ja koulutushankkeen kehittäminen ja koordinointi: eläinten olojen ja henkilökunnan turvallisuuden parantaminen aasialaisten työnorsujen käytössä.
1997–1999	Projektikoordinaattori, Farma Maaseutukeskus (nyk. ProAgria Farma). Projektisuunnittelu ja koordinointi hankkeessa eläinten olojen parantamiseen kananmunantuotannossa.
1983–2001	Freelance-toimittaja ja tietokirjailija. Toimeksiantajina mm. Helsingin Sanomat, Tiede-lehti, Tieteen Kuvalehti, Suomen Luonto, Suomen Eläinlääkärilehti, WSOY, Gaudeamus ja Yle.

Merkittävimmät yleistajuiset julkaisut

Ennen v. 2000 ilmestyneet kirjat on julkaistu sukunimellä Tengvall, ja v. 2000 eteenpäin nimellä Telkänranta.

Tietokirjat, joissa ainoana tekijänä:

- *Koiran mieli. Tiedettä sarjakuvana.* Arador Publishing 2025, 80 s.
- *The Mind of a Dog. Science Meets Comics.* Arador Publishing 2025, 80 s.
- *Hevosen mieli. Tiedettä sarjakuvana.* Arador Publishing 2023, 80 s.
- *The Mind of a Horse. Science Meets Comics.* Arador Publishing 2023, 80 s.
- *Millaista on olla koira?* SKS 2023, 156 s.
- *Millaista on olla kissa?* SKS 2023, 156 s.
- *Millaista on olla lemmikki?* SKS 2023, 182 s.
- *Eläin ja ihminen – mikä meitä yhdistää?* SKS 2016, 181 s.
- *Millaista on olla eläin?* SKS 2015, 293 s.
- *Elävä planeetta. Ratkaisuja maailman ympäristöongelmiin.* Edita 2008, 229 s.
- *The Baltic Sea. Discovering the Sea of Life.* Baltic Marine Environment Protection Commission 2006. 108 s.
- *Pienlemmikkien virikeopas.* Sanasilta 2006, 144 s.
- *Kanojen maailma.* Sanasilta 2004, 174 s.
- *Matka kissan mieleen.* Sanasilta 2002, 121 s.
- *Ymmärrä lemmikkiäsi.* WSOY 1995, 393 s.
- *Eläinten puolesta.* Eläinten ystävän käsikirja. WSOY 1993, 225 s.

Tietokirja, jossa päätoimittajana ja yhtenä kirjoittajista:

- *Laulujoutsenen perintö. Suomalaisen ympäristöliikkeen taival.* WSOY 2008, 304 s.

Tietokirja, jossa yhtenä toimittajista:

- Heta Häyry, Helena Tengvall ja Leena Vilkkä (toim.): *Eläin ihmisten maailmassa*. Gaudeamus 1987, 193 s.

Yleistajuiset lehtiartikkelit: Vuodesta 1983 alkaen yhteensä n. 600 yleistajuista artikkelia mm. seuraavissa sanoma- ja aikakauslehdissä: *Helsingin Sanomat*, *Tiede*, *Tieteen Kuvalehti*, *Suomen Luonto*, *Luonnon Tutkija*, *Eläinmaailma*, *Lemmikki*, *Suomen Eläinlääkärilehti*, *Käytännön Maamies*, *Pirkka*, *Yhteishyvä*, *Koirat*.

TV-asiaohjelmasarjojen suunnittelu ja käsikirjoitukset

- Suunnittelu ja käsikirjoitukset 41-osaiseen dokumenttiohjelmasarjaan *Vipeltäjät – asiaa lemmikeistä* TV2:lle v. 1997–98. Esitetty v. 1998, kolmesti uusintana: 1998, 1999 ja 2005.
- Suunnittelu ja käsikirjoitus 6-osaiseen dokumenttiohjelmasarjaan *Luontokuvia* TV1:lle v. 1999–2000. Esitetty v. 2000, uusintana v. 2001.
- Suunnittelu, käsikirjoitus ja tuotannon johtaminen 6-osaisessa asiaohjelmasarjassa *Tuire Kaimion lemmikkimaailma*, Tuotanto Oy Sähkö v. 2006. Esitetty MTV3:ssa v. 2006 ja Suomi-TV:llä v. 2011.

Tiedettä ja taidetta yhdistävä hanke

Seinäjoen taidehallin elokuussa 2020 avatun ”Millaista on olla eläin” -taidenäyttelyn suunnitteluun osallistuminen: yhteistyö kahdeksan suomalaisen nykytaiteilijan kanssa näiden suunnitellessa teoksia, joiden inspiraationa oli tieteellinen tieto eläinten kokemusmaailmasta.

Merkittävimmät tieteelliset julkaisut

Väitöskirja

- Telkänranta, H. 2020. Reducing tail biting in commercially farmed pigs : Experiments on providing wooden objects, paper and rope. Helsingin yliopisto.

Vertaisarvioidut tieteelliset artikkelit kansainvälisissä julkaisuissa

- Hiisivuori, L., Alavalkama, K., Telkänranta, H., Koski, O. & Vitikainen, E. 2026. Empathy and attitudes towards animals are not enough to improve recognition of emotions of zoo animals. *Applied Animal Behaviour Science* 301, 107039.
- Hiisivuori, L., Telkänranta, H., Vitikainen, E. & Koski, O. 2025. Human recognition of emotional valence and arousal of zoo animals. *Scientific Reports* 15, 44586.
- Ramirez Montes de Oca, M. A., Mendl, M., Whay, H. R., Held, S. D. E., Lambton, S. & Telkänranta, H. 2024. An exploration of surface temperature asymmetries as potential markers of affective states in calves experiencing or observing disbudding. *Animal Welfare* 33, e45.
- Franchi, G. A., Moscovice, L. R., Telkänranta, H. & Pedersen, L. J. 2024. Variations in salivary oxytocin and eye caruncle temperature indicate response to environmental enrichment material in fattening pigs. *Applied Animal Behaviour Science* 275, 106291.
- Swan, K-M., Telkänranta, H., Munsterhjelm, C., Peltoniemi, O. & Valros, A. 2021. Access to chewable materials during lactation affects sow behaviour and interaction with piglets. *Applied Animal Behaviour Science* 234, 9.
- Telkänranta, H. & Valros, A. 2020. Pigs with but not without access to pieces of recently harvested wood show reduced pen-mate manipulation after provision of feed and straw. *Applied Animal Behaviour Science* 232, 8.
- Telkänranta, H., Marchant-Forde, J. N. & Valros, A. 2016. Tear staining in pigs: a potential tool for welfare assessment on commercial farms. *Animal* 10, 318–325.
- Savolainen, S., Telkänranta, H., Junnila, J., Hautala, J., Airaksinen, S., Juppo, A., Raekallio, M. & Vainio, O. 2016. A novel set of behavioural indicators for measuring perception of food by cats. *Veterinary Journal* 2016, 53–58.

- Telkänranta, H., Bracke, M. B. M. & Valros, A. 2014. Fresh wood reduces tail and ear biting and increases exploratory behaviour in finishing pigs. *Applied Animal Behaviour Science* 161, 51–59.
- Telkänranta, H., Swan, K., Hirvonen, H. & Valros, A. 2014. Chewable materials before weaning reduce tail biting in growing pigs. *Applied Animal Behaviour Science* 157, 14–22.
- Telkänranta, H. 2009. Conditioning or cognition? Understanding interspecific communication as a way of improving animal training – a case study with elephants in Nepal. *Sign Systems Studies* 37, 542–447.

Vertaisarvioitu luku tieteellisessä kirjassa

- Telkänranta, H. & Edwards, S. A. 2017. Lifetime consequences of the early physical and social environment of piglets. Teoksessa Spinka, M. (ed.): *Advances in Pig Welfare*. Elsevier.

Kutsuttu keynote-luento kansainvälisessä tieteellisessä kongressissa

- Telkänranta, H.: What do animals feel? An overview on the current knowledge from natural sciences. (Un)Common Worlds: Human-Animal Studies Conference, Turku, Finland, 7–9 August 2018.

Vertaisarvioidut esitykset kansainvälisissä tieteellisissä kongresseissa

- Telkänranta, H., Paul, E. & Mendl, M. Measuring animal emotions with infrared thermography: how to realise the potential and avoid the pitfalls. Recent advances in animal welfare science VI – UFAW Animal Welfare Conference, Newcastle, Iso-Britannia 28.6.2018
- Telkänranta, H., Paul, E. & Mendl, M. Thermal imaging as an emerging technique to study proximate causes of behaviour – A review on current methods and future directions. The 11th International Conference on Methods and Techniques in Behavioural Research, Manchester, Iso-Britannia 5.–8.6.2018.
- Telkänranta, H. & Valros, A. Could pigs have unidentified behavioural needs that warrant inclusion in future welfare assessments? The 7th International Conference on the Assessment of Animal Welfare at Farm and Group Level, Ede-Wageningen, Alankomaat 5.–8.9.2017.
- Savolainen, S., Telkänranta, H., Junnila, J., Hautala, J., Airaksinen, S., Juppo, A., Raekallio, M. & Vainio, O. Behavioural indicators for cats' perception of food: a novel tool for development of veterinary pharmaceuticals. The 51st Congress of the International Society for Applied Ethology, Aarhus, Tanska 7.–10.8.2017.
- Telkänranta, H., Koskela, A., Somppi, S., Kujala, M., Tornqvist, H., Vainio, O. & Vainionpää, M. Thermography reveals emotional arousal in rats encountering highly preferred food. Measuring animal welfare and applying scientific advances - Why is it still so difficult? Surrey, Iso-Britannia 27.–29.6.2017.
- Telkänranta, H., Koskela, A., Pierard, M., Menor-Campos D. J., Kujala M. V., Törnqvist H., Somppi S., Vainio, O. & Vainionpää, M. 2016. Infrared thermography as a non-invasive tool for quantifying emotional arousal in rats, dogs and elephants. *Animal and Human Emotions*, Erice, Italia 17.–22.5.2016.
- Telkänranta, H. & Pierard, M. Facilitating changes in public policy on training and management of captive elephants. *Minding Animals Conference 3*, New Delhi, Intia 13.–20.1.2015.
- Telkänranta, H., Bracke, M. & Valros, A. 2014. Costs of chewable objects to improve pig welfare: Experiments on three commercial farms. *NJF Seminar 476: Economics of Animal Health and Welfare*, Hämeenlinna, Suomi 2.–3.10.2014.
- Telkänranta, H., Marchant-Forde J. & Valros, A. 2014. Can tear staining in pigs be useful as an on-farm indicator of stress? The 6th International Conference on the Assessment of Animal Welfare at Farm and Group Level, Clermont-Ferrand, Ranska 3.–5.9.2014.
- Telkänranta, H., Bracke, M. & Valros, A. 2014. Reducing oral-nasal manipulation in commercially farmed pigs: fresh wood enhances the efficacy of straw. The VII European Conference on Behavioural Biology, Prague, Tsekki 17.–20.7.2014.
- Telkänranta, H., Bracke, M. & Valros, A. 2014. Developing chewable and rootable low-cost objects for commercial pig farms. The 25th Nordic Regional Meeting of the International Society for Applied Ethology, Oscarsborg, Norja 15.–17.1.2014.

- Telkänranta, H., Swan, K., Hirvonen, H. & Valros, A. 2012. The effect of post-natal environmental enrichment on tail biting in growing pigs. The 46th Congress of the International Society for Applied Ethology, Wien, Itävalta, 31.7.–4.8.2012.

Merkittävimmät opetustehtävät ja yleisöluennot

- Kansainvälisiä kursseja lämpökuvantamisen käytöstä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin seurantaan; koulutettavina oli eläinlääketieteen ammattilaisia, eläintarhojen henkilökuntaa sekä eläimiin liittyvien alojen tutkijoita. Tehtävänä suunnittelu ja opetus. Helsinki 19.-21.1.2025 ja 18.-21.2.2025. Järjestäjänä Arador Innovations Oy:n tutkimusosasto Arador Health Science.
- Kansainvälinen tutkijankoulutuskurssi "Infrared thermography in the study of animal emotions, physiology and health". Tehtävänä suunnittelun ja toteutuksen johtaminen. Roslin Institute, Edinburgh, Britannia 6.9.2018. Järjestäjänä Animal Welfare Research Network, Bristolin yliopisto ja Scotland's Rural College.
- Opetus kansainvälisessä tutkijakoulussa "The role of early life experiences in the development of damaging behavior", Bilbao, Espanja 7.11.2017. Järjestäjänä EU-rahoitteinen tutkijankoulutusohjelma COST Action GroupHouseNet.
- "Clever birds? Pigs with feelings? How to read results of animal cognition research". Kansainvälisen toimittajienkoulutustilaisuuden suunnittelu ja toteutus. World Conference of Science Journalists, Helsinki, Finland 24.–28.6. 2013. Järjestäjänä Suomen tiedetoimittajain liitto ja World Federation of Science Journalists.
- Tuntiopettajana Helsingin yliopistossa 2006–2016, aiheina eläinten käyttäytyminen ja kognitio sekä tieteestä viestiminen suurelle yleisölle.
- Yksittäisiä eläinalan ammatti- ja täydennyskoulutustehtäviä v. 1999 alkaen, mm. seuraavien organisaatioiden tilaamina: Poliisikoirakoulu, Opaskoirayhdistys, Suomen Kennelliitto, Palmenia (Helsingin yliopiston täydennyskoulutuskeskus), Taitotalo-aikuiskoulutuskeskus, Helsingin yliopiston Mikkelin maatalouden tutkimus- ja koulutuskeskus, Kiteen ammattioppilaitos, Kannuksen maaseutuopisto, Korkeasaaren eläintarha ja Tiedekeskus Heureka.
- Yleisöluentoja eläinten käyttäytymisestä, kokemusmaailmasta ja hyvinvoinnin edistämisestä v. 2003 alkaen, mm. seuraavien tilaamina: Helsingin kirjamesut, Tiedekeskus Heureka, Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen eläintutkimuksen seura, Turun kesäyliopisto, Hyvinkään Opisto, Suomen kennelliitto, Suomen eläinten kouluttajat ry. ja Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto.

Merkittävimmät apurahat

Tieteen yleistajuistamiseen: Vuosina 2003–2024 yhteensä 181.298 € seuraavilta myöntäjiltä: Tiedonjulkistamisen neuvottelukunta, Taiteen keskustoimikunta, Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus, Ympäristöministeriö, Jenny ja Antti Wihurin rahasto, Edita, Symbioosi ry., Business Finland, Suomen tietokirjailijat ry., Suomen tiedetoimittajain liitto ry. ja Tieteen tiedotus ry.

Tutkimustyöhön: Vuonna 2020 (projekti alkoi 2021) työryhmälle Emma Vitikainen, Helena Telkänranta ja Sonja Koski 280.200 €, myöntäjä Koneen säätiö, hankkeeseen "Eläinten tunteet näkyviksi". Vuonna 2017 työryhmälle Michael Mendl, Helena Telkänranta, Elizabeth Paul ja Becky Whay, 49.926 £, myöntäjä Universities Federation for Animal Welfare, hankkeeseen "Developing new thermographic methods to assess emotional valence by measuring thermal lateralization".